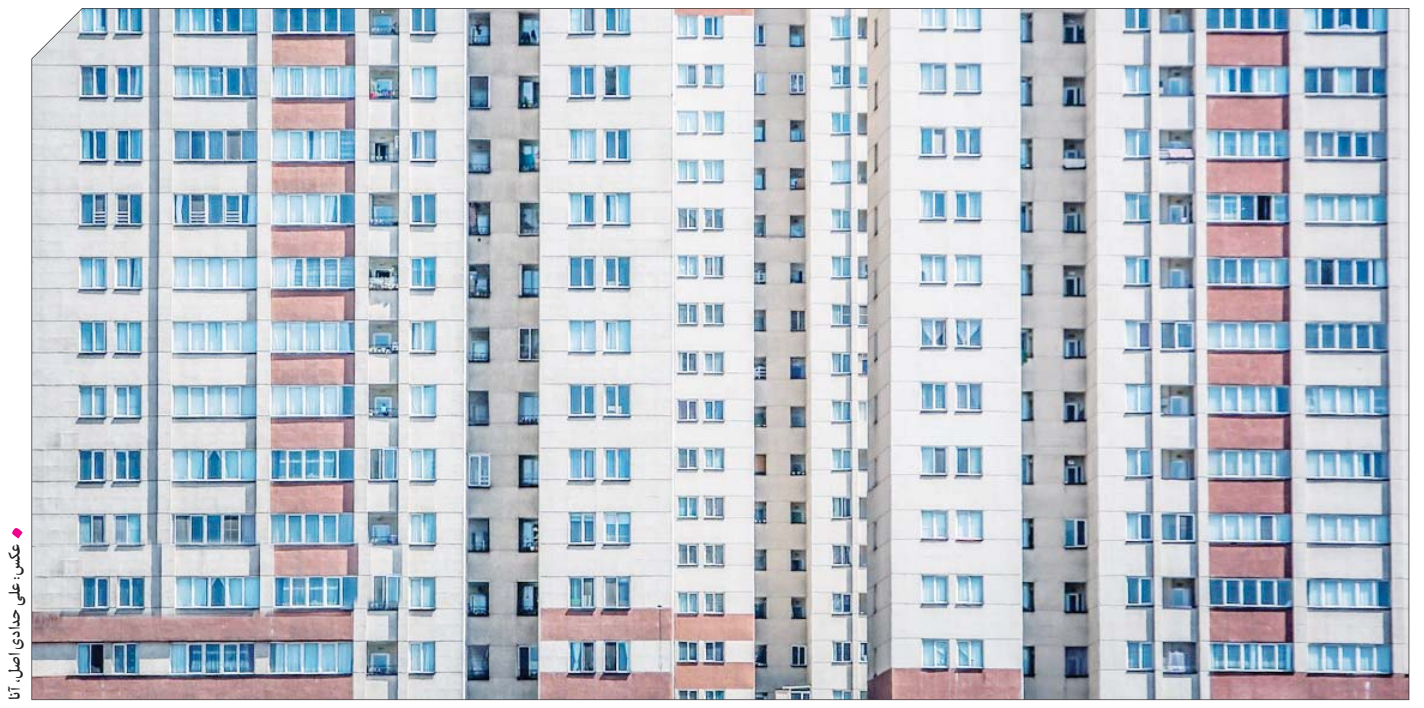

عکس: علی حدادی اصل، آنا

آغاز اجرای طرح دولت برای خانه‌دارشدن مردم؛ خرید خانه را از یک متر شروع کنید!

صاحب‌خانه مجازی؟

شرق: خرید خانه را از یک متر شروع کنید؛ این ایده مسئولان برای خانه‌دارکردن مردم در روزهایی است که طبق آخرین آمار بانک مرکزی، میانگین قیمت هر متر خانه در پایتخت به بیش از ۵۰ میلیون تومان رسیده است. به گفته شهردار تهران، نرم‌افزار طرح خرید متری مسکن در بورس آماده شده و به‌زودی مردم می‌توانند با هر میزان پس‌انداز یک یا چند متر از سهام یک واحد مسکونی را بخرند تا شاید با تکمیل آورده خود بعد از مدت‌ها و به تدریج بتوانند صاحب یک واحد مسکونی کامل شوند. درحالی‌که این طرح در یک‌قدمی اجراست، کارشناسان نگاه‌های متفاوت و بعضا ضدونقیضی به آن دارند؛ برخی آن را طرحی شکست‌خورده می‌دانند که دوباره پایش را وسط کشیده‌اند تا با بهانه خانه‌دارکردن مردم، جلوی ورود سرمایه به بازار طلا و دلار را بگیرند و رونقی هم به بورس ببخشند و گروهی دیگر در مقابل، همین طرح را فرصت مناسبی برای حفظ ارزش واقعی دارایی ریالی مردم تلقی می‌کنند.

راه‌حل دولت برای بحران مسکن: متری بخرید

جهش‌های پی‌درپی قیمت مسکن موجب شده به اذعان سرپرست دفتر اقتصاد مسکن، شاخص طول دوره انتظار صاحب‌خانه‌شدن که در بیشتر کشورهای دنیا زیر ۱۰ سال است، در ایران از ۱۵ سال به ۳۴ سال برسد. هم‌زمان ۴۰ درصد از جمعیت روستایی و شهری کشور نیز در بافت فرسوده سکونت گزیده‌اند و ۵۰ درصد پایتخت‌نشینان نیز مستأجر هستند.

همچنین با صعود خیره‌کننده قیمت مسکن و کاهش قدرت خریداران، میزان تولید مسکن نیز کاهش داشته است.

بررسی نتایج طرح «گردآوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادرشده توسط شهرداری‌های کشور» در فصل بهار سال ۱۴۰۱ نسبت به بهار سال گذشته حاکی از کاهش ۴۶,۱درصدی واحدهای مسکونی پیش‌بینی‌شده در پروانه‌های صادرشده برای احداث ساختمان توسط شهرداری تهران و ۱۲.۷درصدی آن در شهرداری‌های کل کشور است. در این حال، تعداد پروانه‌های صادره در تهران در نخستین فصل سال جاری نسبت به فصل قبل از آن ۴۸,۴ درصد و تعداد پروانه‌های صادرشده در کل کشور نیز نسبت به فصل قبل از آن ۲۱,۸ درصد بوده است.

در چنین شرایطی، دولت هم ظاهرا زیر حرف و وعده خودش مبنی بر ساخت چهار میلیون مسکن زده است. محمد مخبر، معاون‌اول ابراهیم رئیسی، چند هفته پیش گفت: «مسکن را باید مردم بسازند نه دولت».

حالا در میانه بحران مسکن در کشور، طرحی از سوی وزارت راه و شهرسازی و سازمان بورس مطرح شده که طبق آن افراد می‌توانند مسکن را متری و در بورس خریداری کنند. در واقع افراد می‌توانند با هر میزان پس‌انداز، صاحب بخشی از سهام یک واحد مسکونی شوند و با تکمیل آورده خود، می‌توانند به تدریج صاحب یک واحد مسکونی کامل شوند.

البته این اولین بار نیست که طرح فروش متری مسکن در این شرایط در دولت سیزدهم مطرح می‌شود و این ایده از سال‌ها پیش در ایران مطرح شده بود.

از همین‌رو برخی کارشناسان آن را تجربه شکست‌خورده‌ای تلقی می‌کنند که تکرار آن نتیجه را تغییر نمی‌دهد. برخی دیگر این طرح را راهی برای حفظ ارزش دارایی مردم می‌دانند و معتقدند با این روش، مردم جای اینکه نقدینگی خود را به سمت بازارهای دیگر ببرند، سرمایه خود را به حوزه مسکن وارد می‌کنند. بعضی هم البته اجرای این طرح را آغاز ورود سوداگرانی می‌خوانند که به‌زودی ورق بازار را به نفع خودشان و به زیان خریداران واقعی برمی‌گردانند.

فروش سهام مسکن به کجا رسید؟

در ۲۶ مهر امسال پذیره‌نویسی ۳۰ میلیون واحد سرمایه‌گذاری نخستین صندوق املاک و مستغلات در فرابورس ایران شروع شد و کمی بعد مدیریت عملیات بازار فرابورس ایران با انتشار اطلاعیه‌ای از آغاز معاملات ثانویه نخستین صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات خبر داد.

در آیین رونمایی از نخستین صندوق املاک و مستغلات، مجید عشقی، رئیس سازمان بورس، توضیح داد که حوزه مسکن از حوزه‌هایی است که در بازار سرمایه مغفول مانده و اگرچه بازار مسکن ازجمله بزرگ‌ترین بازارهای کشور است و بیش از ۹۰ درصد سرمایه‌گذاران در حوزه مسکن را بخش خصوصی تشکیل داده‌اند، اما این حوزه در بازار سرمایه نمود چندانی ندارد و تاکنون تنها ۴۴ شرکت در این حوزه در بورس پذیرش شدند و بخشی از مصالح ساختمانی هم در بورس کالا پذیرش شده است و نقطه تلاقی دیگری تاکنون با این حوزه نداشتیم. از این‌رو آغاز به کار صندوق املاک و مستغلات، شروع متفاوتی است که می‌تواند در بحث جذب سرمایه‌گذاران جذاب و کارا باشد.

احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد نیز با اشاره به هزینه بالای خانه‌دارشدن در ایران، درباره این طرح گفت: بررسی‌های انجام‌شده نشان از آن دارد که بیش از یک‌سوم یعنی نزدیک به ۴۰ درصد هزینه خانوارها در بخش مسکن صرف می‌شود و در زمینه عرضه مسکن سال‌هاست عقب‌ماندگی وجود داشته و دسترسی مردم دشوار شده است. او در ادامه عنوان کرد: نخستین فایده صندوق املاک و مستغلات این است که سرمایه‌گذاران می‌توانند به‌صورت تدریجی سرمایه‌های خود را وارد حوزه مسکن کنند. مزیت دوم راه‌اندازی صندوق املاک و مستغلات، فراهم‌کردن شرایطی برای شرکت‌ها، تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی است که از حجم بالای املاک و مستغلات برخوردار بوده و نیاز به نقدکردن این دارایی‌های منجمدشده دارند. زمانی که در ترازنامه دارایی و بدهی به حجم بالای دارایی برخورد می‌کنیم که اتفاقا هیچ کمکی به سودآوری نکرده‌اند، از این‌رو می‌توان از امکان فروش واحدها و افزایش نقدشوندگی آنها از طریق صندوق‌های مذکور برخوردار شد.

حالا و هفته‌ها پس از این اظهارات، شهردار تهران خبر داده که نرم‌افزار بورس مسکن آماده شده و باید به بازار سرمایه بپیوندد.

بورس بازی به بازار مسکن می‌رسد

اما نظر و نگاه کارشناسان به طرحی که ظاهرا در یک‌قدمی اجرا قرار دارد، چیست؟

شهریار شقاقی، کارشناس اقتصاد مسکن، در گفت‌وگو با «شرق»، مخالف سرسخت طرح خرید متری مسکن است.

او می‌گوید: من با اینکه خودرو و مسکن وارد بورس شوند، میانه خوبی ندارم و اساسا مخالفم؛ چراکه اینها کالاهای سرمایه‌ای نیستند که وارد بورس شوند، اینها مصرفی و نیازهای زندگی مردم هستند. یک فرد باید یک عمر تلاش کند تا در ایران بتواند برای خودش یک مسکن و سرپناه تهیه کند و این اصلا چیزی نیست که بخواهد وارد بورس شود؛ چراکه هر چیزی وارد بورس شود، به بورس‌بازی می‌افتد. بورس‌بازی یعنی اینکه عده‌ای از آن سوءاستفاده می‌کنند تا پول‌های هنگفتی به جیب بزنند.

این کارشناس معتقد است این طرح نه‌تنها کمکی به کاهش نرخ مسکن نمی‌کند، بلکه برعکس، خودش باعث افزایش قیمت مسکن می‌شود.

شقاقی علت را این‌طور توضیح می‌دهد: در بورس، همه دوست دارند همه چیز را به حداکثر قیمت بفروشند و این باعث می‌شود قیمت‌ها بالا برود. ضمن اینکه این ادعا که مردم از این طریق خانه‌دار می‌شوند، غلط است. مردمی که مایحتاجشان خرید مسکن است، نمی‌توانند از این طریق مسکن بخرند و در واقع خانه‌دار شوند؛ چراکه پولشان در حد همان دو، سه متر است. بنابراین این طرح فقط به درد کسانی می‌خورد که دنبال آن هستند که به اسم مردم، از آب گل‌آلود ماهی بگیرند. به نظر من حتی اینکه چنین سیاستی پیشنهاد شده نیز خودش تلاش برای انحراف اذهان است تا مردم به جای سرمایه‌گذاری در دلار و طلا، پولشان را به بورس ببرند تا بلکه بورس رونق پیدا کند.

فقط یک بازی جدید است

منوچهر بهرویان، دیگر کارشناس مسکن، به «شرق» می‌گوید: اگر قصد طرح فروش متری مسکن، رونق‌بخشی به بازار مسکن است، قطعا موفق نخواهد شد.

او توضیح می‌دهد: درواقع حل مسئله مسکن ما از این راه‌ها ممکن نیست. من ابدا اعتقادی ندارم که این کار بتواند در بازار مسکن تاثیر مثبتی بگذارد. تاثیرگذاری در بازار مسکن به نگاه و رویکردی بنیادین نیاز دارد که متأسفانه در کشور ما وجود ندارد. نمونه آن نیز این بود که آقای مخبر صورت‌مسئله را یکباره پاک کردند و گفتند مردم باید خانه بسازند نه ما! بنابراین من این طرح بورس را فقط یک بازی و سرگرمی جدید می‌دانم که فکری اساسی پشت آن نیست و طبیعتا تاثیر آن‌چنانی هم در قیمت‌ها نخواهد داشت.

بهرویان می‌افزاید: ضمن اینکه به نظر من این طرح خام است و بیشتر جنبه تأثیرگذاری بر گردش مالی دارد. باز هم می‌گویم من اعتقاد دارم حتی اگر هدف هم این باشد، تاثیری بر قیمت‌ها در بازار مسکن نخواهد داشت.

مسکن متری مانع کاهش قدرت خرید مسکن

فرید قدیری، تحلیلگر مسکن، اما تحلیل متفاوتی از این طرح دارد. به باور او اصل موضوع فروش متری مسکن لازم و مثبت است، بدون اینکه در نظر بگیریم عرضه‌کننده چه کسی است؛ دولت، شهرداری یا بخش خصوصی. البته بهترین حالت این طرح از نگاه او، حالت عرضه از سوی بخش خصوصی با تشویق از سوی دولت است؛ یعنی همان چیزی که ما در نیمه اول دهه ۹۰ تحت عنوان صندوق زمین و ساختمان شاهد مجوز نهایی‌اش بودیم.

قدیری توضیح می‌دهد: آن زمان قانونی به اجرا درآمد که توسط آن امکان تأمین مالی بخش مسکن از طریق بازار سرمایه فراهم شد. به این صورت که سازنده پروژه‌اش را به بازار سرمایه می‌آورد و آن را به صندوق زمین و ساختمان تبدیل می‌کرد و افراد هم بر اساس توانایی مالی‌شان یک یا چند متر پیش‌خرید یا خرید می‌کردند. سازنده نیز از طریق این پول‌ها پروژه را می‌ساخت و نهایتا افراد بر اساس پرداختی‌هایشان مالک هر مقداری بودند که خریداری کرده بودند. این فرمول بسیار خوب است؛ آن‌هم امروز که در بخش مسکن با تورمی کم‌سابقه مواجه هستیم و توانایی مالی افراد متناسب با قیمت مسکن افزایش پیدا نکرده است.

به باور قدیری با این طرح افراد می‌توانند به اندازه پولشان مسکن بخرند که ارزش واقعی پولشان به مرور زمان در برابر تورم مسکن حفظ شود. همچنین او معتقد است اگر با این طرح حجم درخورتوجهی پروژه‌های ساختمانی از طریق بازار سرمایه عرضه شود، حتما بر کاهش قیمت‌ها در بازار مسکن تأثیرگذار خواهد بود.

معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور در افتتاحیه ۲ پروژه زیست‌محیطی فولاد مبارکه:

فولاد مبارکه الگوی زیست‌محیطی مناسبی برای سایر صنایع کشور است

با حضور علی سلاجقه معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، محمدیاسر طیب‌نیا مدیرعامل فولاد مبارکه، نماینده مردم شریف شهرستان مبارکه در مجلس شورای اسلامی و امام‌جمعه این شهرستان، احمدرضا لاهیجان‌زاده مدیرکل حفاظت محیط زیست استان اصفهان و جمعی از مدیران و مسئولان کشوری و استانی، دو پروژه زیست‌محیطی فولاد مبارکه به ارزش هزارو ۳۳۳ میلیارد تومان افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید. به گزارش خبرنگار فولاد، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، روز پنجشنبه ۲۹ دی‌ماه، با حضور در فولاد مبارکه و افتتاح پروژه‌های تصفیه‌خانه استحصال پساب‌های شهری به همراه سیستم اولترافیلتراسیون و واحد اسمز معکوس ثانویه فولاد مبارکه، در جمع خبرنگاران با اشاره به ۲۹ دی، روز هوای پاک، اظهار کرد: افتتاح این دو پروژه و دستاوردهای زیست‌محیطی فولاد مبارکه اصفهان را که با فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و مدیریت جوان این شرکت به دست آمده، در این روز به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم سایر صنایع، فولاد مبارکه را الگوی خود قرار دهند.

در فولاد مبارکه مدیریت انرژی به‌خوبی انجام می‌شود

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور ادامه داد: در فولاد مبارکه مدیریت انرژی به‌خوبی انجام می‌شود و در پایان کارِ خطوط تولید این شرکت، حتی آب باطله نیز در بخش سرباره استفاده می‌شود.

جزء اولین کشورهایی هستیم که از این روش استفاده می‌کنیم

معاون رئیس‌جمهوری در تشریح دومین پروژه افتتاح‌شده گفت: روش استحصال آب از طریق اسمز معکوس ثانویه در صنعت فولاد دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد. با افتتاح این پروژه در سطح خاورمیانه، جزء اولین کشورهایی هستیم که از این روش استفاده می‌کنیم. سلاجقه با اشاره به اینکه رویکرد فولاد مبارکه باید الگوی مناسبی برای صنایع آلاینده کشور باشد، گفت: امیدوارم فولاد مبارکه با همین رویکرد در زمینه آلاینده‌های جوی، آب و خاک و در بُعد مسئولیت‌های اجتماعی، مسیر خود را همچنان ادامه دهد و این دستاوردها با شفاف‌سازی برای مردم اطلاع‌رسانی شود. وی تصریح کرد: طبق گزارش مدیرعامل فولاد مبارکه، برای این شرکت ایستگاه‌های پایش هوا تحت عنوان اتاق شیشه‌ای طراحی شده است و مردم می‌توانند با اطلاعات درست وضعیت آلاینده‌ها را قضاوت کنند. رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور تصریح کرد: خرسندیم که افتتاح و بهره‌برداری از این دو پروژه را به‌عنوان یک خبر خوب به مردم عزیز اطلاع‌رسانی می‌کنیم.نماینده مردم مبارکه در مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: اگر با همت فولاد مبارکه ایستگاه پایش کنترل آلودگی‌ها در شهرستان مبارکه نیز احداث شود، مردم این شهرستان به‌طور مستقیم در جریان فرایندهای زیست‌محیطی فولاد مبارکه قرار خواهند گرفت و با خیال راحت در هم‌جواری این شرکت به زندگی خود ادامه خواهند داد. محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه: فولاد مبارکه دوستدار محیط زیست است و به الگوی صنعت سبز در کشور تبدیل خواهد شد. محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه، در افتتاح دو پروژه زیست‌محیطی این شرکت گفت: این شرکت تا امروز الگوی ملی بنگاه‌داری و مولود انقلاب معرفی شده و به‌عنوان بزرگ‌ترین بنگاه بورسی کشور فعالیت می‌کند. هدف‌گذاری این شرکت هم‌راستا با دولت سیزدهم و انتظارات مردم است و به همین منظور درصددیم تا فولاد مبارکه را به الگوی صنعت سبز و صنعتی دوستدار محیط زیست تبدیل کنیم.

صنعت تعارضی با سلامت مردم ندارد و معین زندگی آنهاست

وی اظهار کرد: ما معتقدیم صنعت مغایرتی با حفظ محیط زیست ندارد و می‌تواند گردش چرخ اقتصاد، اشتغال و حل مشکلات مردم را به همراه داشته باشد. همچنین صنعت در تعارض با سلامت مردم نیست و در حقیقت می‌تواند معین زندگی مردم باشد. مدیرعامل فولاد مبارکه بیان کرد: واقعیت امر این است که این سرمایه‌گذاری هدفمند در فولاد مبارکه انجام شده است تا این صنعت همچنان در همه حوزه‌ها به‌خصوص محیط زیست الگو باشد.

سرمایه‌گذاری‌های فولاد مبارکه در حوزه محیط زیست، دستاوردهای بسیار ارزشمندی برای کشور به همراه خواهد داشت

مدیر اجرای پروژه‌های انرژی و سیالات فولاد مبارکه تصریح کرد: آب برداشتی از رودخانه با احداث تصفیه‌خانه استحصال پساب‌های شهری کاهش می‌یابد. مدیر اجرای پروژه‌های انرژی و سیالات فولاد مبارکه گفت: با اجرای این طرح در فولاد مبارکه، ۹۰ درصد آب ریجکتی به میزان حدود هفت میلیون مترمکعب در سال به آب صنعتی تبدیل می‌شود و این پروژه نقش بسیار مهمی در کاهش آب برداشتی از رودخانه ایفا می‌کند. حمیدرضا خسروانی‌پور، در حاشیه افتتاح پروژه‌های مذکور گفت: پروژه استحصال آب صنعتی از پساب شهرستان‌های اطراف در راستای تکمیل پروژه پساب‌های شهری که طی آن حدود ۵۰۰ کیلومتر لوله‌کشی داخل شهرستان‌های اطراف فولاد مبارکه و لنجان انجام شده است، مورد بهره‌برداری قرار گرفت. مدیر بهداشت حرفه‌ای، ایمنی و محیط‌زیست فولاد مبارکه:با توجه به پروژه‌های زیست‌محیطی فولاد مبارکه برداشت آب خام تا سال ۱۴۰۴ به صفر می‌رسد. حسین مدرسی‌فر، مدیر بهداشت حرفه‌ای، ایمنی و محیط زیست فولاد مبارکه، در حاشیه افتتاح دو پروژه زیست‌محیطی عنوان کرد: مجموعه فولاد مبارکه با توجه به قرارداشتن در منطقه‌ای که آب یکی از معضلات اساسی آن در استمرار تولید است، از سال‌های گذشته با سرمایه‌گذاری بسیار زیاد جهت تأمین منابع آب پایدار اقدام کرده است. مدیر بهداشت حرفه‌ای، ایمنی و محیط زیست فولاد مبارکه اظهار کرد: خرید پساب شهرهای اطراف، تصفیه و استفاده از آن که از سال ۹۳ عملیاتی شده، یکی از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه بوده است که خوشبختانه امروز شاهد افتتاح پروژه‌های تکمیلی آن هستیم. وی گفت: با اجرای کامل پروژه‌های زیست‌محیطی فولاد مبارکه در زمینه آب که تا سه سال آینده عملیاتی می‌شود، فولاد مبارکه برداشت آب خام را به صفر می‌رساند.

یادداشت

ضرورت واکاوی پرونده استخدامی مربوط به شورای شهر

ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

در ۱۰ روز گذشته پرونده استخدام فرزند یکی از اعضای شورای شهر تهران به‌عنوان مسئول دفتر وی، با دریافتی ماهانه غیرمتعارف، رسانه‌ای شده و مورد توجه افکار عمومی قرار گرفته است. افرادی به دفاع از عضو شورا پرداخته و با بیان اینکه اتفاق مهمی نیفتاده و این کار کاملا قانونی بوده، سعی در مقابله با این تهاجم رسانه‌ای داشتند. اما واکنش تند کاربران فضای مجازی عاقبت موجب شد آن مسئول دفتر که استخدامش حاشیه‌ای جدی به دنبال داشت، استعفا داده و پرونده به‌گونه‌ای بسته شود. بااین‌حال به باور نگارنده این پرونده به‌ظاهر کوچک و کم‌اهمیت، با هدف درس‌گرفتن از آن و تلاش برای جبران بسیاری از خطاهای ریز و درشت دیگر، ارزش واکاوی بیشتری دارد. در این مورد، موارد زیر ارزش بررسی و تأمل دارند:

۱- با همت اصحاب رسانه، خطایی به‌ظاهر کوچک اصلاح شد. هرچند لحن بیان مدافعان نشان می‌داد که اراده‌ای برای اصلاح در کار نیست، اما ابزار رسانه کار خود را کرد. رسانه‌ها در میدان مبارزه با فساد و ویژه‌خواری نقشی بسیار کلیدی بر عهده دارند. استقلال رسانه‌ها و کمک به آزادی عمل و اقتدار آنها می‌تواند گامی بزرگ در مسیر فسادستیزی تلقی شود. از سوی دیگر، هر صاحب‌منصبی که هدف محدودکردن رسانه‌ها را دنبال می‌کند، دانسته یا ندانسته، به گسترش فساد در جامعه کمک می‌رساند. در مورد همین پرونده «کوچک»، اگر رسانه احتیاط کرده و نگران تعطیلی و پرونده‌سازی می‌شد، هرگز این کژی راست نشده و آن ضرر نیمه‌کاره نمی‌ماند.

۲- در این پرونده مدافعان گفتند کاری خارج از قانون انجام نشده است. درواقع آیین‌نامه‌های داخلی شورا به اعضای شورا اجازه می‌دهد مسئول دفتر و راننده‌شان را از خارج از سازمان شهرداری معرفی کنند. بدون تردید در شرایطی که شهرداری به گفته عضو سابق شورای شهر، پنج برابر نیازش نیرو استخدام کرده، اعطای چنین اختیاری به اعضای شورای شهر که باید مدافع منافع شهروندان باشند، قابل توجیه نیست؛ زیرا این عزیزان می‌توانند از بین این همه نیروی اضافی که به لطف مسئولان سابق جذب شده و به جمع کثیر حقوق‌بگیران شهرداری اضافه شده‌اند، دو نفر نیروی مورد اعتماد خود را پیدا کرده و برای مردم تهران خرج‌تراشی نکنند. حال باید پرسید آیا مسئولی که متوجه وجود چنین رویه تبعیض‌آمیز و ناموجهی می‌شود و به‌جای تلاش برای اصلاح آن، به فکر بهره‌برداری خودمانی از آن می‌افتد، مرتکب تقصیر تا حداقل قصور نشده است؟

۳- حقوق و مزایای فرد مدنظر رقمی گزاف بوده که برای بسیاری از حقوق‌بگیران جامعه رقمی رؤیایی محسوب می‌شود. باید دید این رقم فقط برای این فرد خاص تعیین شده یا همه مسئولان دفاتر چنین حقوقی می‌گیرند؟ در حالت اول روشن است که خطایی بزرگ صورت گرفته است و باید رسیدگی لازم انجام بگیرد. در حالت دوم هم باید گفت متأسفانه برخی مسئولان با استفاده از خلأهای قانونی، فرصت‌های مرغوب در حوزه خود پدید می‌آورند تا در فرصت مناسب از آن استفاده شود. تعیین حقوق‌های گزاف و نجومی که معمولا تناسبی با سطح مسئولیت و تجربه و استعداد افراد ندارد، از این نوع است. آیا نهادهای نظارتی برای انجام وظیفه خود وارد این میدان خواهند شد و دریچه‌های ورود فرصت‌طلبان زراندوز را خواهند گرفت؟

۴- مطالبی که در دفاع از این استخدام خاص مطرح شد نیز بسیار شایان تأمل هستند؛ «می‌خواستند وجهه عضو شورا را تخریب کنند!»، «کار خلاف قانون صورت نگرفته است»، «نام‌برده حقوق معوقه داشته و ماه بعد اصلاح می‌شود»، «مسئول دفتر عضو شورای شهر وظیفه سنگینی بر عهده دارد و حقوقش نیز متناسب با وظایفش است»، «استخدام این فرد قبل از ابلاغ مصوبه تعارض منافع بوده» و... . همین جملات به‌خوبی شتاب‌زدگی مدافعان را به تصویر می‌کشد. متأسفانه در سپهر سیاسی کشورمان این رویه جا افتاده که به دنبال مطرح‌شدن چنین اخباری درباره یک مقام مسئول، وابستگان سیاسی او به‌سرعت وارد میدان شده و همه توان خود را برای توجیه خطای این فرد خودی به کار می‌گیرند. به بیان دیگر، آنان باور دارند خطای خودی‌ها باید تحمل شده و خطای احتمالی طرف مقابل بزرگ‌نمایی شود. سیاسی‌شدن جریان مبارزه با فساد آفتی مرگبار است که چنین مبارزه‌ای را با شکست روبه‌رو می‌کند. همه مسئولان باید بپذیرند که خطا خطاست؛ چه مرتکب آن جزء خودی‌ها باشد و چه جزء به‌اصطلاح نخودی‌ها.

۵- «خطا»های استخدامی قدرتمندان فقط در استخدام فرزندانشان خلاصه نشده و کشف این‌گونه خطاها تلاش و دقتی بیشتر طلب می‌کند. شرایطی را تصور کنید که فرد الف گل‌پسر فرد ب را با استفاده از «تک‌ماده» استخدام کرده و فرد ب نیز در مقابل فرزندان فرد الف را مشمول عنایات خاصه خود قرار داده باشد؛ طبعا چون هیچ‌کدام از دو نفر با استخدام فرزند خود با امتیازات غیرمتعارف ریسک نکرده‌اند، شاید خطای آنان از چشم تیزبین ناظران دور بماند. این به آن معناست که کشف خطاهای استخدامی خواص و جبران اجحافی که در این سال‌ها بر شهروندان فاقد پارتی رفته، کاری بس سترگ است و همراهی همه مردم و تشکل‌های مردم‌نهاد و البته اصحاب رسانه را لازم دارد.

۶- با یک محاسبه سرانگشتی می‌توان دریافت که استفاده از «تخصص و تجربه» فرد استخدام‌شده در طول چهار سال برای شهروندان تهرانی بیش از دو میلیارد تومان هزینه ایجاد می‌کرد و طبعا اینک با استعفای ایشان و استفاده از خدمات یکی از نیروهای حقوق‌بگیر شهرداری به جایشان، معادل این مبلغ به نفع تهرانی‌ها صرفه‌جویی شده است. با این حساب، رسانه‌ای که با افشای این پرونده موجب شد فرد مورد اشاره ناگزیر از کناررفتن بشود، در اصل جلوی یک اقدام خطا با ظرفیت هزینه‌سازی حدود ۳۰ میلیارد تومان (برای ۲۱ نفر عضو در دو سال و چند ماه باقی‌مانده از عمر شورا) را گرفته است. چنین اقدامی قطعا نیازمند تجلیل و قدردانی است.

۷- شورای شهر در مقام حساب‌کشی و نظارت بر عملکرد شهرداری است و طبعا در صورتی می‌تواند به وظیفه نظارتی خود به نحو احسن عمل کند که دامان خود را از چنین خطاهایی پاک نگه دارد.

اما سخن آخر اینکه همان‌گونه که گفته شد، رسانه‌ها نقش مهمی در مبارزه با فساد و کژکارکردی‌های نظام اداری دارند و می‌توانند با نظارت خود و آگاهی‌بخشی به افکار عمومی، مانع گسترش خطاهای کوچک و بزرگ مقامات متنفذ بشوند. توصیه مشفقانه نگارنده به مسئولان و صاحب‌منصبان این است که اصحاب رسانه را محدود به انواع خطوط قرمز نکنید، در مقابل برخی تندروی‌های روزنامه‌نگاران جوان صبور باشید، حتی اگر به تندی با شما سخن گفتند و کفشتان را کفشک خطاب کردند یا عنوان دکتر را که لابد با زحمت زیاد و در رقابت سرسختانه و منصفانه با رعیت‌زادگان فرهیخته کشور به دست آورده‌اید، ذکر نکردند، از «خطا»یشان بگذرید و پدرانه حمایت‌شان کنید؛ زیرا در غیاب روزنامه‌نگاران دردآشنا، شجاع و دلسوز، رانت‌جویان و فرصت‌طلبان، عرصه را بر شهروندان محروم از رانت تنگ کرده است، با خیال راحت فرزندان و نورچشمی‌های کم‌تجربه و فاقد صلاحیت خود را برکشیده و بر صدر خواهند نشاند و جوانان بااستعداد و دانشمند این سرزمین همچنان ناگزیر از پذیرش مشاغلی در پایین‌ترین سطح سلسله‌مراتب شغلی جامعه خواهند شد.